

Sygn. akt VI ACa 300/09

ODPIS

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 sierpnia 2009 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA	– Marzena Miąskiewicz
Sędzia SA	– Agata Zając (spr.)
Sędzia SO del.	– Jacek Sadowski
Protokolant	– sekr. sądowy Edyta Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2009 r. w Warszawie
na rozprawie
sprawy z powództwa S
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o nałożenie kary pieniężnej
na skutek apelacji powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i
Konsumentów
z dnia 12 września 2008 r.
sygn. akt XVII AmE 162/07
oddala apelację.

Na oryginale w tym miejscu podpisy.
Za zgodność z oryginalem wiodącym
28 sierpnia 2009 r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 lipca 2007 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł, że przedsiębiorca S prowadząc działalność gospodarczą pod nazwą P H .U. „P. S. W P naruszył warunek 2.2.3 koncesji na obrót paliwami ciekłymi w ten sposób, że wprowadzał do obrotu, poprzez stację paliw zlokalizowaną w miejscowości Z

olej napędowy i benzynę bezołowiową Pb-95 o jakości niezgodnej z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 października 2005 r. w sprawie wymagań jakościowych paliw ciekłych i za to wymierzył przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości 50 000 zł, co stanowi 1,194 % przychodu osiągniętego w 2006 r. z działalności objętej koncesją.

W uzasadnieniu decyzji Prezes wskazał, że w trakcie kontroli przeprowadzonej przez inspektorów reprezentujących M W E I H w dniu 14 lipca 2006 r. pobrano próbki benzyny bezołowiowej Pb-95 i oleju napędowego ze zbiorników na stacji paliw w miejscowości Z. Po zbadaniu próbek w C L N w W : stwierdzono w oleju napędowym zawyżoną zawartość siarki – 730 mg/kg przy maksymalnie dopuszczalnej 50 mg/kg i tolerancji 62 mg/kg, zaś w benzynie bezołowiowej stwierdzono zaniżoną wartość motorową liczby oktanowej wynoszącą 81,5 przy minimalnej 84,5 oraz zaniżoną wartość parametru prężności par wynoszącą 14,6 kPa przy minimalnej wartości 43,4 kPa. Prezes URE wskazał, że próbki paliwa zostały w dniu 14 lipca 2006 r. pobrane w obecności przedstawiciela przedsiębiorcy W Z przedsiębiorca w dniu 3 sierpnia 2006 r. podpisał protokół kontroli nie wnosząc uwag, zaś próbki paliwa pobrane w trakcie następnej kontroli w dniu 26 lipca 2006 r. nie były tożsame z próbkami pobranymi 14 lipca, gdyż jak wskazał przedsiębiorca 26 lipca w godzinach rannych miała miejsce dostawa benzyny bezołowiowej.

Warunek 2.2.3 koncesji na obrót paliwami ciekłymi udzielonej przedsiębiorcy decyzją Prezesa URE z dnia 27 czerwca 2002 r. stanowi, że Koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i norm określonych obowiązującymi przepisami, przedsiębiorca jako podmiot prowadzący profesjonalną działalność gospodarczą o zawodowym charakterze ponosi odpowiedzialność za jakość paliwa wprowadzanego do obrotu na prowadzonych przez siebie stacjach paliw, zaś oferowane przez przedsiębiorcę do sprzedaży w dniu 14 lipca 2006 r. paliwo nie spełniały wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu. Dla stwierdzenia naruszenia warunku koncesji nie ma znaczenia, czy zmiana parametru jakości paliwa była związana z fałszowaniem paliwa, czy nastąpiła przy zachowaniu nienależytej staranności przy wykonywaniu działalności przez przedsiębiorcę, gdyż kara przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 12 prawa energetycznego jest obligatoryjna i niezależna od wykazania zawinionego działania przedsiębiorcy.

Odnosząc się do przesłanek określających wysokość kary wskazanych w art. 56 ust. 6 ustawy prawo energetyczne Prezes URE wskazał, że ocena stopnia szkodliwości czynu musi uwzględniać znaczne, bo ponad czterokrotne przekroczenie zawartości siarki w badanym oleju napędowym i związane z tym negatywne konsekwencje dla zdrowia ludzkiego, środowiska naturalnego i poprawnego funkcjonowania silników w pojazdach mechanicznych, a także na znacznie zaniżoną wartość parametru prężności par w benzynie bezołowiowej, które może prowadzić do problemów z uruchomieniem silnika, niebezpieczeństwa zaburzenia jego pracy a nawet nagłego unieruchomienia silnika, co .

Oceniając stopień zawinienia przedsiębiorcy Prezes URE wskazał na niezachowanie należytej staranności ocenianej zgodnie z art. 355 § 2 k.c., w szczególności stwierdzając, że wyjaśnienia przedsiębiorcy składane w toku postępowania administracyjnego wskazują, iż wprowadzał on do obrotu paliwo nabywane bez wymaganych świadectw jakościowych, którego jakość nie była poddana jakiegokolwiek kontroli, zaś na koncesjonariuszu spoczywa obowiązek takiego zorganizowania swojej działalności, aby wykluczyć możliwość wprowadzenia do obrotu paliwa nie spełniającego norm jakościowych. Prezes wziął też pod uwagę, że było to pierwsze

- kserokopii dyplomu dobrej jakości paliwa z dnia 11 lutego 2008 r.

Sąd Okręgowy wnioski dowodowe powoda oddalił.

Wyrokiem z dnia 12 września 2008 r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód posiada koncesję na obrót paliwami ciekłymi udzieloną decyzją Prezesa URE z 27 czerwca 2002 r. i zmienioną decyzją z 14 maja 2007 r., na podstawie której prowadzi działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami ciekłymi pod nazwą P. H. -U „P”, jest właścicielem stacji paliw w Zi. W dniu 14 lipca 2006 r. w trakcie przeprowadzonej na stacji paliw kontroli pobrano z dystrybutorów do badań próbki kontrolne oleju napędowego i benzyny Pb 95, protokół kontroli został podpisany przez kontrolowanego bez zastrzeżeń. Paliwo z którego pobrano próbki pochodziło: olej napędowy z dostawy z 23 czerwca 2006 r., dostawcą był L P. sp. z o.o. w G. a benzyna bezołowiowa z dostawy z 13 lipca 2006 r., dostawcą była firma B A. K. i wspólnicy w O. Badania pobranych próbek wykazały niezgodność z wymaganiami jakościowymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z 19 października 2005 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, gdyż stwierdzono w oleju napędowym zawyżoną zawartość siarki – 730 mg/kg przy maksymalnie dopuszczalnej 50 mg/kg i tolerancji 62 mg/kg, zaś w benzynie bezołowiowej stwierdzono zaniżoną wartość motorową liczby oktanowej wynoszącą 81,5 przy minimalnej 84,5 oraz zaniżoną wartość parametru prężności par wynoszącą 14,6 kPa przy minimalnej wartości 43,4 kPa.

W dniu 26 lipca 2006 r. pobrano ze stacji paliw próbki paliwa, które spełniały wymagania wskazanego wyżej rozporządzenia.

Sąd Okręgowy wskazał, że powód, poddając w odwołaniu w wątpliwość prawidłowości czynności technicznych pobrania próbek nie zgłosił żadnych dowodów potwierdzających jego wątpliwości i podważających moc dowodową protokołu kontroli, wobec którego przy podpisaniu nie wniósł żadnych zastrzeżeń, a tym samym nie udowodnił tezy o nieprawidłowości pobrania próbek.

Sąd Okręgowy uznał, że dowody zgłoszone przez powoda na rozprawie są objęte prekluzją dowodową, gdyż nie były zgłoszone w odwołaniu, ponadto pismo z laboratorium O dyplom są nieistotne dla rozpoznania sprawy.

W powyższym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Naruszenie jednego z warunków koncesji zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy prawo energetyczne jest wystarczającą przesłanką wymierzenia przez Prezesa URE kary w oparciu o art. 56 ust. 2 ustawy, który to przepis przesądza o obligatoryjnym charakterze kary i nie wymaga wykazania zawinionego działania przedsiębiorcy. Powód znał i akceptował warunki udzielonej mu koncesji, zatem powinien liczyć się z wynikającymi z tych warunków obowiązkami i ewentualnymi trudnościami w sprostaniu im. Przedsiębiorca ma pełną swobodę wyboru działań, które podejmie w celu wywiązania się z obowiązków koncesji. Bezsporne jest, że powód wprowadził do obrotu paliwo nie spełniające wymogów określonych w obowiązujących przepisach i z zebranego materiału nie wynika, aby powód dokonywał badań jakości dostarczonego przez dostawców paliwa i że nie było możliwości zmiany jakości paliwa w czasie, gdy znajdowało się w zbiornikach powoda. Powód dopuszczał więc do sprzedaży na własne ryzyko paliwa o niesprawdzonej jakości, zaś poleganie wyłącznie na zaufaniu do dostawców zapewniających o jakości dostarczanego paliwa jest w ocenie Sądu Okręgowego działaniem niedostatecznym i nierozważnym.

Sąd Okręgowy uznał, że powód nie wykazał, iż dopełnił należytej staranności w zakresie obowiązku wynikającego z koncesji, ocenianej przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej działalności. Świadcstwa jakości otrzymywane od producenta czy dostawcy świadczą jedynie o zapewnieniu jakości paliwa w dacie jego zakupu, a nie w dacie wprowadzeni go do obrotu, istnieje bowiem wiele możliwości zmiany składu paliwa przed bezpośrednią sprzedażą z dystrybutora. Powód nie udowodnił również należytej jakości paliwa nabywanego od dostawców, nie przeprowadzał bowiem przy odbiorze paliwa jego badań, zatem na powodzie ciąży odpowiedzialność za wprowadzenie do obrotu paliwa złej jakości.

W ocenie Sądu Okręgowego wymierzona powodowi kara jest odpowiednia i nie narusza art. 56 ust. 6 ustawy prawo energetyczne.

Sąd Okręgowy wskazał też, że postępowanie administracyjne prowadzone przez Prezesa URE jest odrębne w stosunku do postępowania karnego.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie art. 479¹² k.p.c. przez:

- bezzasadne przyjęcie prekluzji dowodowej co do akt ze sprawy karnej podczas gdy ustalenia tego postępowania w zakresie nieumyślności i przypadkowości działania powoda mają wpływ na wysokość kary w zakresie stopnia zawinienia i szkodliwości czynu;

- bezzasadne przyjęcie prekluzji dowodowej odnośnie dyplomu uznania, przyznanego powodowi 2 lutego 2008 r., a więc już po wniesieniu odwołania wskazując, że okoliczność potwierdzona tym dyplomem dotyczy dotychczasowego zachowania podmiotu;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na fałszywym mniemaniu Sądu, że przesłanki miarkujące wysokość kar pieniężnej zostały przez pozwanego uwzględnione;

3. rażące naruszenie prawa materialnego, to jest ustawowych dyrektyw determinujących wymiar kary pieniężnej przewidzianych w art. 56 ust. 5 prawa energetycznego.

Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu – Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył i ustalił co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Za bezzasadne Sąd Apelacyjny uznał zarzuty skarżącego dotyczące uchybień w zakresie postępowania dowodowego. Przede wszystkim w toku postępowania przed Sędem Okręgowym powód nie złożył wniosku o przeprowadzenie dowodu z akt sprawy karnej, a jedynie wniosek o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia postępowania karnego, trafnie oddalony przez Sąd Okręgowy, zaś oddalając wniosek o dopuszczenie dowodu z załączonego przez powoda dyplomu uznania Sąd Okręgowy wskazał na bezzasadność tego dowodu, a nie na objęcie go prekluzją dowodową.

Ponadto podnoszone przez skarżącego zarzuty naruszenia prawa procesowego nie mogły być uwzględnione również z uwagi na fakt, iż powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie zgłosił w tym zakresie zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 k.p.c., co zgodnie z treścią tego przepisu i orzecznictwem Sądu Najwyższego (m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2008 r. III CZP 50/08) pozbawiło stronę skarżącą prawa powoływania się na te uchybienia w dalszym toku postępowania.

Fakt naruszenia przez powoda warunków udzielonej mu koncesji nie może być skutecznie kwestionowany z uwagi na treść prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Przasnyszu z dnia 13 kwietnia 2007 r. sygn. akt II K 358/06, który uznał S:

za winnego zarzucanego czynu polegającego na dokonywaniu w dniu 14 lipca 2006 r. w miejscowości Z obrotu olejem napędowym i benzyną bezołowiową nie spełniającymi wymagań jakościowych zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 października 2005 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, przyjmując, że działał nieumyślnie i wypełnił dyspozycję art. 23 ust. 5 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw, za co wymierzył grzywnę w wysokości 10 000 zł. Zgodnie z art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa, wiążą sąd w postępowaniu cywilnym, który nie może dokonać ustaleń sprzecznych z dokonanyymi w sentencji wyroku karnego ustaleniami dotyczącymi znamion przestępstwa i okoliczności jego popełnienia. Wskazany wyżej wyrok wiąże zatem sąd w niniejszym postępowaniu co do okoliczności stanowiących ustawowe znamiona przestępstwa za które powód został skazany, a więc w zakresie wprowadzenia do obrotu paliwa, którego parametry nie były zgodne z obowiązującymi przepisami. Związanie dotyczy, ustalonych w sentencji wyroku, znamion przestępstwa, a także okoliczności jego popełnienia, dotyczących czasu, miejsca, poczytalności sprawcy itp. Nie ulega zatem wątpliwości, że powód naruszył warunki udzielonej mu koncesji na obrót paliwami.

Trafnie także Sąd Okręgowy wskazał, że na powodzie, prowadzącym działalność gospodarczą w oparciu o udzieloną koncesję i osiągającym z tego tytułu korzyści

spoczywał obowiązek podjęcia działań eliminujących możliwość wprowadzenia do sprzedaży paliwa o jakości nie odpowiadającej obowiązującym przepisom.

Przepis art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy prawo energetyczne przewiduje nałożenie kary pieniężnej na przedsiębiorcę, który nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji; wymierzana przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, której wysokość nie może przekroczyć 15 % przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 kwietnia 2007 r. III SK 1/07 Prezes URE jest zgodnie z art. 56 ust. 2 Prawa energetycznego obowiązany, a nie uprawniony do nałożenia kary w razie stwierdzenia okoliczności podlegających karze, zaś ani powyższy przepis, ani żaden inny przepis Prawa energetycznego nie przewidują możliwości odstąpienia od wymierzenia kary.

Wprawdzie w uzasadnieniu Sądu Okręgowego brak jest szczegółowego odniesienia się do kwestii wysokości nałożonej na powoda kary, jednak w ocenie Sądu Apelacyjnego kara ta uwzględnia wszystkie przesłanki wskazane w art. 56 ust. 6 prawa energetycznego, w szczególności stopień szkodliwości czynu i stopień zawinienia powoda oraz dotychczasowe zachowanie przedsiębiorcy i jego możliwości finansowe.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że powód nie dołożył należytej staranności w wykonaniu obowiązków związanych z działalnością objętą koncesją, przy czym stwierdzenie winy nieumyślnej powoda w wyroku karnym pozwala na ustalenie w niniejszym postępowaniu szczególnej postaci winy nieumyślnej jaką jest rażące niedbalstwo. Dopuszczając do sprzedaży paliwo nie spełniające wymogów określonych przepisami powód dopuścił się rażącego niedbalstwa, zwłaszcza że jest on przedsiębiorcą obowiązany do zachowania podwyższonego miernika należytej staranności uwzględniającego zawodowy charakter działalności (art. 355 § 2 k.c.). Należyta staranność dłużnika określana przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej przez niego działalności gospodarczej uzasadnia zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania. Obejmuje

także znajomość obowiązującego prawa oraz następstw z niego wynikających w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej.

Wymierzając powodowi karę Prezes URE wziął pod uwagę stopień szkodliwości czynu, który nie jest znikomy, skoro parametry przebadanych próbek zarówno benzyny bezołowiowej, jak i oleju napędowego znacząco odbiegały od dopuszczalnych maksymalnych ilości – w tym co do zawartości siarki w oleju napędowym parametry zostały przekroczone ponad dziesięciokrotnie - oraz stopień zawinienia. Tym samym w ocenie Sądu Apelacyjnego kara pieniężna w wysokości stanowiącej 1,194 % osiągniętego przez skarżącego przychodu z działalności koncesjonowanej w pełni uwzględnia zarówno znaczny stopień szkodliwości czynu i stopień zawinienia, jak i dotychczasowe zachowanie powoda, który nie był dotychczas karany za naruszenie warunków koncesji.

Mając powyższe na względzie i uznając podniesione w apelacji zarzuty za bezzasadne, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

Na oryginalnym dokumencie podpisany.
Za zgodność z oryginałem stwierdzam
Sekretarz Sądowy